

Załącznik nr 1
do projektu Nr 2 Uchwały Nr .....
Rady Gminy Krzywca
z dnia .....

Program naprawczy finansów Gminy Krzywca

Urząd Gminy w Krzywcy
Krzywca 36
37-755 Krzywca
Tel. (16) 671 14 86
Fax (16) 733 22 02
e-mail: sekretariat@krzywca.pl

KRZYWCZA 27 MAJ 2014 ROK

SPIS TREŚCI

I. ANALIZA SYTUACJI GMINY

1. Ogólne informacje o gminie
2. Analiza stanu majątkowego
3. Analiza finansów gminy

II. PRZYCZYNY TRUDNOŚCI FINANSOWYCH

III. PLAN PRZEDSIĘWZIĘĆ NAPRAWCZYCH WRAZ Z HARMONOGRAMEM

I. ANALIZA SYTUACJI GMINY KRZYWCZA

1. Ogólne informacje o gminie.

Gmina Krzywca jest jedną z 160 gmin województwa podkarpackiego i jedną z dziesięciu gmin powiatu przemyskiego. Zlokalizowana jest w południowo – wschodniej części województwa podkarpackiego i w zachodniej części powiatu przemyskiego. Położona jest na obszarze Pogórza Karpackiego, nad rzeką San. Lewobrzeżne miejscowości gminy, to jest Krzywca, Babice, Ruszelczyce, Wola Krzywiecka, Średnia, Reczpoł, Skopów oraz część Bachowa (Krażki) znajdują się na terenie Pogórza Dynowskiego. Natomiast Bachów, Chyrzyna i Kupna położone są już na obszarze zaliczanym do Pogórza Przemyskiego. Teren gminy obejmuje obszar 94,47 km² i zamieszkały jest przez 5051 osób.

Obszar gminy o powierzchni 59,61 km² położony jest w granicach Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego, a kolejne 34,86 km² stanowi jego otulinę. Z kolei obszar Gminy Krzywca o powierzchni 58,68 km² objęty jest „Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000”. Oznacza to, że ponad połowa obszaru gminy znajduje się strefach, na których zostały wprowadzone różnego rodzaju obostrzenia w zakresie ochrony środowiska.

Głównym czynnikiem powodującym kształtowanie się procesów rozwojowych gminy są jej mieszkańcy. Pod względem zaludnienia gmina należy do jednostek o średniej liczbie mieszkańców. Gęstość zaludnienia wg. stanu na koniec 2013 roku wyniosła ponad 53 osób/km². Gmina, jak i cały Powiatu Przemyski zmagają się z dużym bezrobociem. Stopa bezrobocia w Powiecie Przemyskim na koniec 2013 roku wyniosła 21,8%, a liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy wyniosła 457 osób. Dane jednakże nie uwzględniają poziomu bezrobocia ukrytego. Niewielka część ludności czynnej zawodowo znajduje zatrudnienie w oświacie, administracji i przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją, handlem i usługami. Znaczna część zajmuje się rolnictwem, produkując żywność głównie na zaspokojenie własnych potrzeb.

Głównym czynnikiem wpływającym na poziom życia ludności jest poziom dochodów jej mieszkańców, który z kolei jest czynnikiem aktywności gospodarczej gminy. Wpływają na to zarówno dochody z pracy najemnej, świadczeń emerytalnych i rentowych, ze sprzedaży produktów rolnych, jak też z otrzymanych zasiłków dla bezrobotnych oraz świadczeń pomocy społecznej.

Na terenie gminy sieć szkół podstawowych tworzy 4 placówki publiczne: w Babicach, Bachowie, Krzywcu i Reczpolu, 1 placówka niepubliczna w Ruszelczycach oraz 1 Gimnazjum Publiczne w Krzywcu. Opiekę przedszkolną na terenie gminy sprawuje Samorządowe Przedszkole w Krzywcu, Niepubliczne Przedszkole w Reczpolu 3 oddziały wychowania przedszkolnego działające przy Publicznych Szkołach Podstawowych w Babicach, Bachowie i Reczpolu oraz 1 oddział przy Niepublicznej Szkole Podstawowej w Ruszelczycach.

Na terenie gminy funkcjonują miejscowe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Babice, Bachów, Skopów, Ruszelczyce, Krzywca, Reczpol i Średnia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obejmuje swoim zasięgiem wszystkie 10 sołectw Gminy Krzywca. Ze względu na trudną sytuację materialną mieszkańców gminy liczba ludzi korzystających z pomocy wyraźnie wzrasta z roku na rok. Najczęstszą formą udzielania pomocy to m.in. dożywianie dzieci w szkołach, zasiłki okresowe, zasiłki stałe, zasiłki celowe, usługi opiekuńcze, zasiłki rodzinne oraz obsługa funduszu alimentacyjnego. Ośrodek organizuje także prace społecznie użyteczne. Teren gminy jest słabo uprzemysłowiony, oprócz Fabryki Mebli Klejonych w Woli Krzywieckiej nie działa tu żaden znaczny zakład przemysłowy mogący stworzyć dodatkowe miejsca pracy. Przeważają tu głównie firmy prywatne, które m.in. zajmują się przetwórstwem drewna i transportem samochodowym.

Wieś i rolnictwo Gminy Krzywca cechuje się dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych. Specyfika ta ma przede wszystkim podłoże strukturalne i dlatego też trwające od kilku lat procesy restrukturyzacyjne przebiegają powoli i nie są aż tak efektywne jak w innych regionach kraju, gdzie przeważają duże obszary i mocne ekonomicznie gospodarstwa rolne. Rolnictwo jest podstawowym działem gospodarki gminy. Użytki rolne zajmują 4 656 ha. Dobre gleby znajdują się jedynie w dolinie rzeki San, a na pozostałym terenie przeważają gleby średniej jakości w klasie IV i V. Dominującymi kierunkami w produkcji rolniczej są: uprawa zbóż, roślin okopowych, ziemniaków, produkcja pasz. Warunki naturalne nie są zbyt przyjazne dla produkcji wielotowarowej. Wśród rolników nie ma tradycji tworzenia i organizacji grup producenckich. Na terenie gminy istnieją okresowe trudności ze zbytem produktów rolnych i bydła, ceny są zbyt niskie, które nie gwarantują opłacalności. Prowadzeniu produkcji rolnej nie sprzyja również ukształtowanie terenu, które w wielu przypadkach nie pozwala na zastosowanie wielu maszyn rolniczych, ułatwiających uprawę.

Szkieletem układu drogowego jest droga wojewódzka Nr 884 biegnąca z Przemyśla do Domaradza. Jej długość na terenie gminy wynosi ok. 12 km. Sieć dróg tworzą drogi powiatowe i drogi gminne. Sieć dróg gminnych stanowi 54 km dróg gminnych publicznych i ponad 250 km dróg wewnętrznych.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane zasoby wód podziemnych mogących zapewnić zabezpieczenie terenu w wodę pitną w wystarczającej ilości. Ujęcia wody sprowadzają się do wodociągów lokalnych opartych na studniach kopanych. Wodociąg zbiorczy występuje jedynie w części miejscowości Babice. Oczyszczalnia ścieków znajduje się jedynie w Krzywcz, która odbiera ścieki z tej miejscowości oraz z miejscowości Ruszelczyce i Wola Krzywiecka. Obecnie realizowana jest inwestycja – budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Babice (I etap). W pozostałych miejscowościach brak jest sieci wodociągowo - kanalizacyjnych.

W dziedzinie kultury wiodącą rolę pełni Urząd Gminy, pełniący równocześnie rolę koordynatora działalności kulturalnej na terenie gminy, natomiast w terenie funkcjonuje 9 świetlic wiejskich. Ponadto funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Krzywcz z dwoma filiami w Babicach i Reczpolu.

Gmina Krzywcz posiada dobre warunki do rozwoju turystyki. Duża ilość lasów, czysta jeszcze rzeka San oraz jej dopływy, położenie w granicach Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego, duża ilość obiektów zabytkowych, czyste nieskażone przemysłem powietrze to dogodne warunki dla turystów. Przeszkodą do jej uprawiania jest jednak brak wystarczającej ilości obiektów infrastruktury turystycznej, a więc pól biwakowych, parkingów, zajazdów, hoteli, gospodarstw agroturystycznych.

2. Analiza stanu majątkowego gminy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. gmina jest właścicielem gruntów o łącznej powierzchni 10,98 km², w tym: grunty orne i pastwiska, zadrzewienia i lasy, nieużytki, tereny zabudowane i wypoczynkowe, drogi, rowy, cmentarze, wody płynące, tereny mieszkalne. Ich wartość wynosi 41 083 764,70 zł.

W skład zasobów mienia komunalnego wchodzi budynki i budowle o łącznej wartości 19 367 215,43 zł, natomiast wartość środków trwałych i wyposażenia wynosi 4 921,622,80 zł.

3. Analiza stanu finansów gminy – realizacja budżetu

Tab. 1. Dochody Gminy Krzywca w analizowanym okresie wg źródeł pochodzenia przedstawia poniższa tabel.

<u>DOCHODY</u>	2011	2012	2013
Podatki i opłaty lokalne	809 545,19	944 756,80	1 528 131,30
Podatek od nieruchomości	232 790,04	266 798,23	651 456,20
Podatek od środków transportowych	47 166,31	32 789	35 975,00
Podatek rolny i leśny	407 152,92	540 750,16	618 136,58
Wpływy z opłaty targowej	900,00	432,00	0,00
Opłata skarbową	12 025,00	10 878,50	13 319,50
Podatek od czynności cywilnoprawnych	38 892,00	35 477,00	42 498,00
Podatek od spadków i darowizn	9 762,00	1 176,00	7 148,00
Wpływy z karty podatkowej	4 100,00	5 386,00	4 500,00
Zezwolenie na sprzedaż alkoholu	43 714,03	44 780,09	47 261,40
Odsetki karne (należności)	12 298,83	6 209,54	3 296,24
Wywóz odpadów	0,00	0,00	104 460,10
Wpływy z opłaty za zarząd i wieczyste użytkowanie nieruchomości	744,06	80,28	80,28
Udziały w podatkach budżetu państwa	943 442,78	903 235,45	871 275,64
Podatek dochodowy od osób fizyczny	942 782,00	901 255,00	868 816,00
Podatek dochodowy od osób prawnych	660,78	1 980,45	2 459,64
Dochody z majątku gminy	242 935,34	315 025,81	231 610,78
Dzierżawa, najem, czynsz	35 846,23	43 732,51	51 047,13
Sprzedaż składników majątkowych (działki, drewno)	207 089,11	271 293,30	180 563,65
Pozostałe dochody	632 956,69	372 268,65	572 451,79
Wpływy z usług	108 814,22	158 629,18	197 674,95
Różne opłaty	4 318,64	6 599,00	6 056,05
Inne dochody	515 323,83	204 040,47	358 020,79
Otrzymane spadki, zapisy i darowizny	4 500,00	3 000,00	10 700,00
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	1 086,59	811,06	352,56

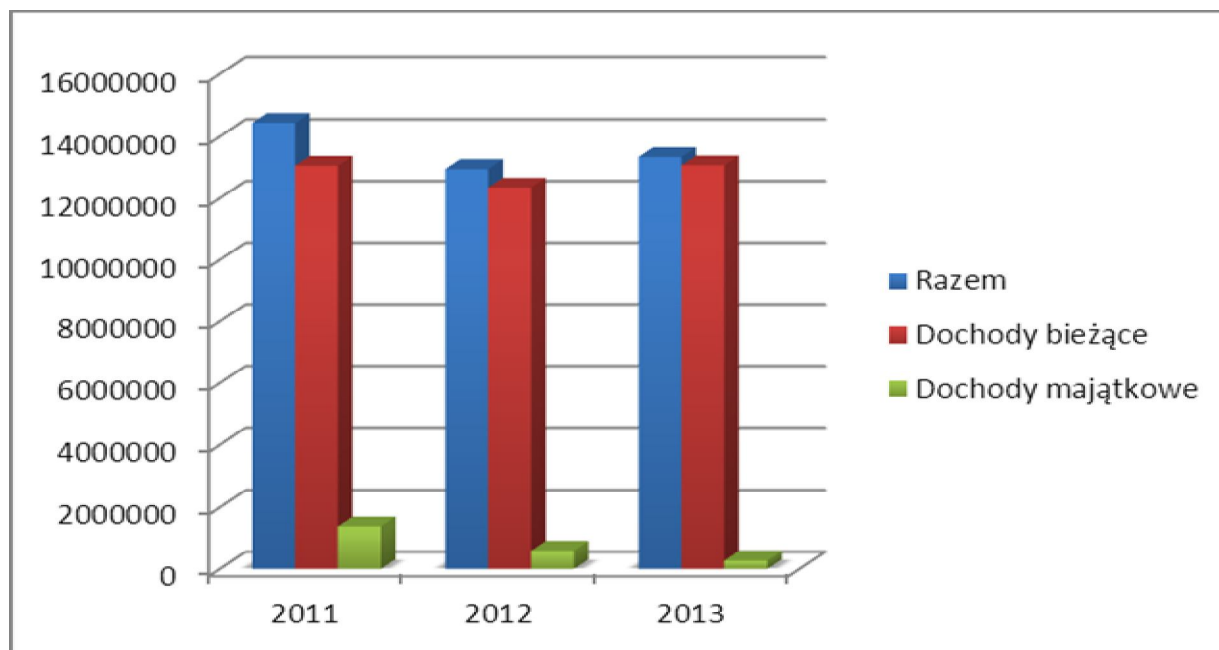

<u>DOCHODY</u>	2011	2012	2013
Subwencje z budżetu państwa	7 280 320,00	6 986 939,00	6 997 809,00
Subwencja oświatowa	3 844 382,00	3 998 470,00	3 733 931,00
Subwencja wyrównawcza	3 112 522,00	2 801 574,00	3 125 265,00
Subwencja równoważąca	214 297,00	179 041,00	138 613,00
Uzupełnienie subwencji	109 119,00	7 854,00	0,00
Dotacje celowe z budżetu państwa	3 236 898,84	3 026 357,09	3 041 854,80
Zadania zlecone i powierzone	2 418 162,33	2 549 933,46	2 412 800,83
Zadania własne	818 736,51	476 423,63	629 053,97
Środki na inwestycje	1 286 102,72	392 513,73	91 222,97
z budżetu państwa (dotacje)	144 300,00	0,00	0,00
ze źródeł pozabudżetowych	1 141 802,72	392 513,73	91 222,97
<u>DOCHODY RAZEM</u>	14 433 288,15	12 941 907,59	13 334 708,84

Tab. 2. Struktura dochodów gminy w latach 2011-2013 z podziałem na dochody bieżące i dochody majątkowe.

Rodzaj dochodu	2011	2012	2013
Dochody bieżące	13 053 921,85	12 347 719,40	13 062 922,22
Dochody majątkowe	1 379 366,30	594 188,19	271 786,62
Razem	14 433 288,15	12 941 907,59	13 334 708,84

Wykres 1. Dochody bieżące i majątkowe.

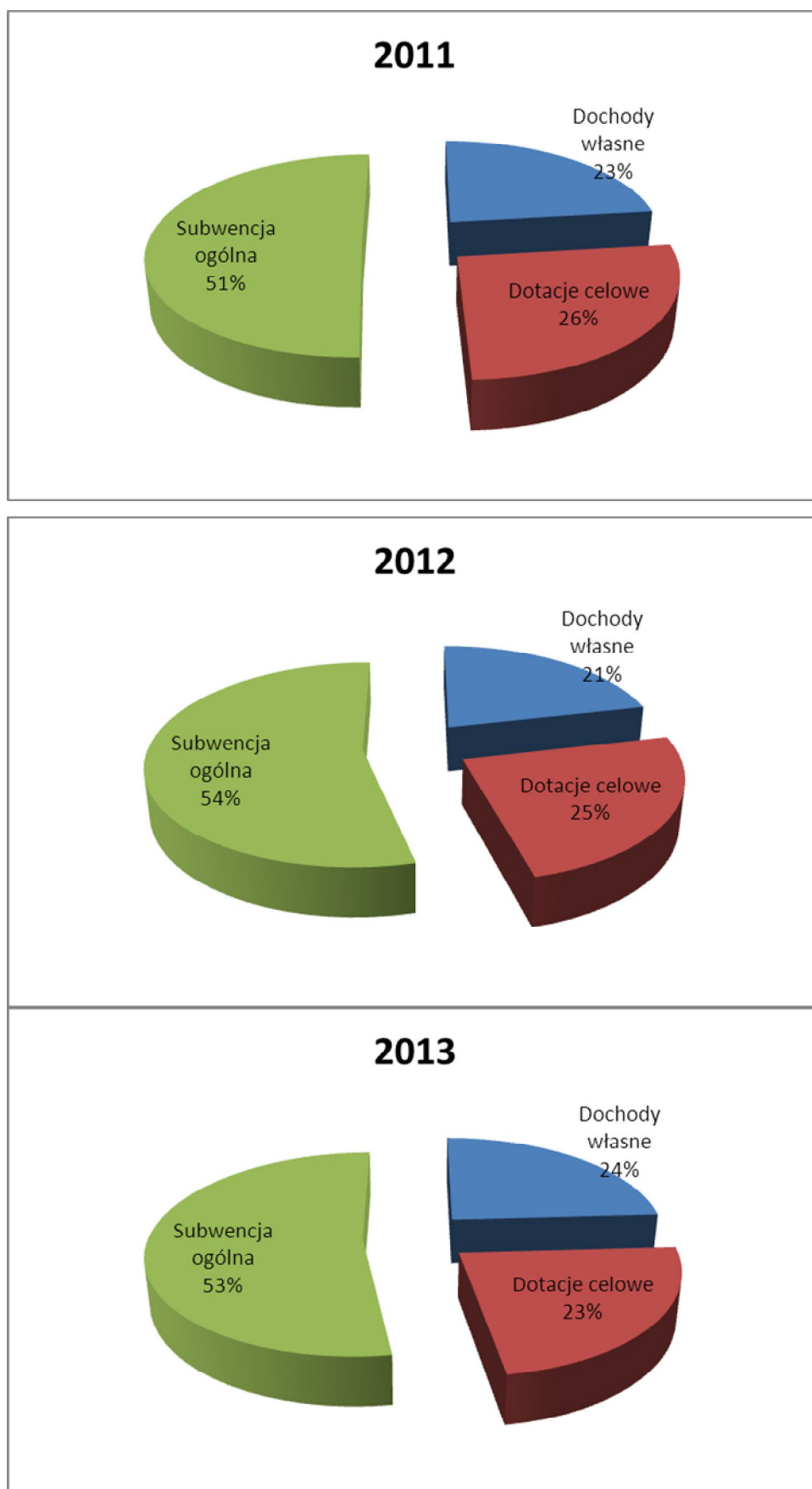

Tab. 3. Dochody gminy w latach 2011 – 2013 z podziałem na dochody własne, dotacje celowe i subwencje.

Rodzaj dochodu	2011	2012	2013
Dochody własne	3 337 267,88	2 769 059,32	3 213 396,86
Dotacje celowe	3 815 700,27	3 185 909,27	3 123 502,98
Subwencja ogólna	7 280 320,00	6 986 939,00	6 997 809,00
Razem	14 433 288,15	12 941 907,59	13 334 708,84

Wykres 2 – 4. Struktura dochodów.

Analizując wykonanie dochodów budżetowych za lata 2011-2013 widoczny jest spadek dochodów w roku 2012 w stosunku do roku 2011 o ok. 11%. Spowodowane to było m.in. zmniejszeniem subwencji wyrównawczej w związku z obowiązkiem naliczenia i ujęcia w budżecie gminy w roku 2010 podatku od nieruchomości od dróg wewnętrznych za rok 2008 co skutkowało obniżeniem subwencji wyrównawczej, spadkiem dochodów majątkowych przeznaczonych na inwestycję. Dochody własne i dotacje były na porównywalnym poziomie. Jak widać w przedstawionych zestawieniach dochody własne w roku 2013 znacznie wzrosły. Wynikało to z podjętych działań zmierzających do zwiększenia dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych głównie poprzez rezygnację w stosowaniu ulg w odniesieniu do dróg wewnętrznych. Od trzech lat systematycznie spada udział w podatkach dochodowych od osób fizycznych, co jest spowodowane dużym bezrobociem i emigracją mieszkańców w celach zarobkowych za granicę. Spadły również dochody związane ze sprzedażą składników majątkowych znajdujących się w zasobie gminnym.

Dotacje udzielane na zadania bieżące kształtują się na porównywalnym poziomie natomiast subwencja ogólna począwszy od roku 2011 ulega sukcesywnie zmniejszeniu na co istotny wpływ ma zmniejszająca się ilość dzieci w przypadku subwencji oświatowej jak również podwyższanie podatków lokalnych, których wykonanie w danym roku jest podstawą do obliczania subwencji wyrównawczej.

Dochody majątkowe to głównie dotacje z budżetu państwa oraz środki w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich przeznaczone na inwestycje realizowane na terenie gminy.

Dochody w latach 2011-2013 stanowią:

- Dochody bieżące - 94,48% dochodów ogółem,

Dochody majątkowe - 5,52% dochodów ogółem

Głównym źródłem dochodów gminy są dotacje i subwencje:

- Dotacje na zadania bieżące i inwestycyjne - 24,87% dochodów ogółem,
- Subwencje ogólne – 52,24% dochodów ogółem,
- Dochody własne – 22,89% dochodów ogółem.

Tab. 4. Wydatki Gminy Krzywca w analizowanym okresie wg działów.

WYDATKI	2011	2012	2013
Rolnictwo i łowiectwo	73 111,75	68 777,29	77 193,64
Rzeczowe	73 111,75	68 777,29	77 193,64
Gospodarka leśna	102 414,10	90 516,91	128 493,10
Osobowe	66 392,55	57 120,78	59 850,35
Rzeczowe	36 021,55	33 396,13	68 642,75
Transport i łączność	1 553 183,98	244 547,72	715 146,86
Osobowe	64 841,18	64 524,38	82 203,53
Rzeczowe	692 209,32	180 023,34	469 782,16
Inwestycyjne	796 133,48	0,00	163 161,17
Gospodarka mieszkaniowa	1 026 981,25	308 993,07	629 964,80
Osobowe	121 309,66	130 668,49	135 765,16
Rzeczowe	231 422,37	178 324,58	165 774,31
Inwestycyjne	674 249,22	0,00	328 425,33
Działalność usługowa	62 354,30	90 240,81	64 088,82
Osobowe	39 938,95	41 069,30	52 804,50
Rzeczowe	22 415,35	49 171,51	11 284,32
Administracja publiczna	1 566 711,10	1 605 313,86	1 616 724,39
Osobowe	1 212 282,96	1 299 875,61	1 297 521,55
Rzeczowe	354 428,14	305 438,25	313 202,84
Inwestycyjne	0,00	0,00	6 000,00
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	17 565,00	1 255,00	1 255,00
Osobowe	12 906,00	1 000,00	1 000,00
Rzeczowe	4 659,00	255,00	255,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	206 259,36	129 478,59	96 430,45
Osobowe	53 505,91	34 624,51	50 214,24
Rzeczowe	68 462,25	94 854,08	40 015,89
Inwestycyjne	84 291,20	0,00	6 200,32
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	13 679,60	0,00	0,00
Osobowe	13 679,60	0,00	0,00

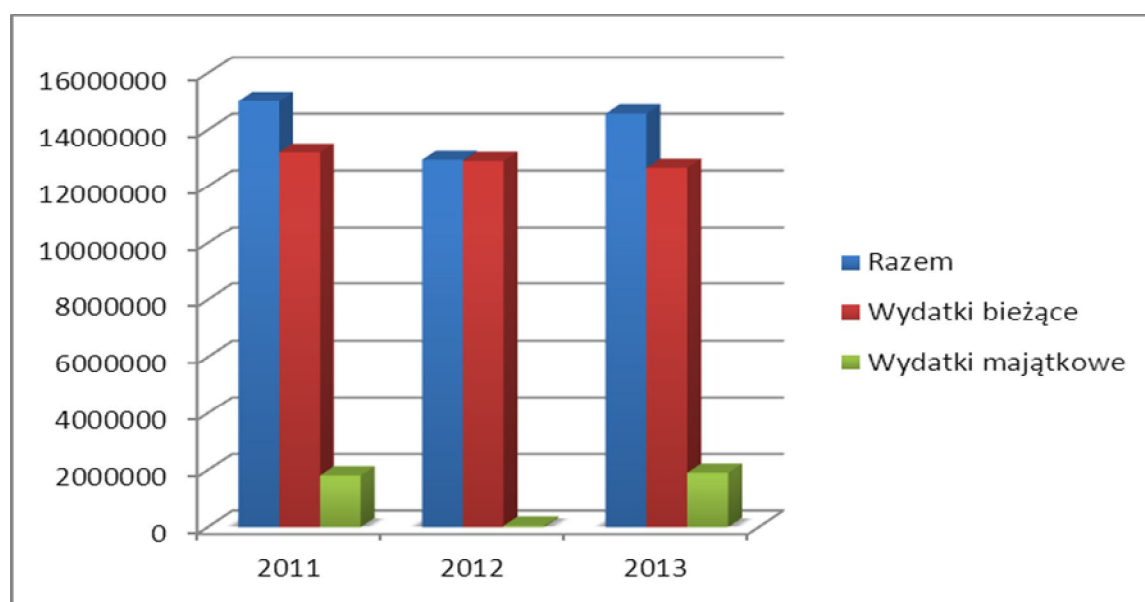
<u>WYDATKI</u>	2011	2012	2013
Obsługa długu publicznego	469 358,83	478 081,26	400 177,19
Odsetki od kredytów i pożyczek	469 358,83	478 081,26	400 177,19
Oświata i wychowanie	5 920 076,76	6 126 524,74	5 593 088,13
Osobowe	4 741 115,10	4 820 650,69	3 975 047,08
Rzeczowe	979 488,07	1 301 285,06	1 606 602,05
Inwestycyjne	199 473,59	4 588,99	11 439,00
Ochrona zdrowia	43 239,04	41 622,28	41 922,21
Osobowe	10 227,43	11 718,19	13 629,38
Rzeczowe	33 011,61	29 904,09	28 292,83
Pomoc społeczna	2 867 853,57	3 042 661,49	3 001 084,75
Osobowe	275 084,12	304 635,11	336 283,96
Rzeczowe	2 592 769,45	2 738 026,38	2 664 800,79
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	35 072,70	0,00	0,00
Osobowe	12 030,65	0,00	0,00
Rzeczowe	23 042,05	0,00	0,00
Edukacyjna opieka wychowawcza	383 960,51	157 906,00	74 000,00
Osobowe	121 318,08	0,00	0,00
Rzeczowe	262 642,43	157 906,00	74 000,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	471 203,95	428 267,50	1 953 141,27
Osobowe	99 090,99	99 972,90	107 188,38
Rzeczowe	317 123,55	295 294,60	460 323,75
Inwestycyjne	54 989,41	33 000,00	1 385 629,14
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	161 489,91	100 884,33	145 758,93
Osobowe	0,00	0,00	2 573,00
Rzeczowe	161 489,91	100 884,33	140 049,68
Inwestycyjne	0,00	0,00	3 136,25
Kultura fizyczna i sport	38 530,80	25 310,87	20 807,20
Osobowe	1 780,00	1 130,00	125,00
Rzeczowe	36 750,80	19 180,87	20 682,20
Inwestycyjne	0,00	5 000,00	0,00
<u>Wydatki na inwestycje razem</u>	<u>1 809 136,90</u>	<u>42 588,99</u>	<u>1 903 991,21</u>
<u>WYDATKI RAZEM</u>	15 013 046,51	12 940 381,72	14 559 276,74

Tab. 5. Struktura wydatków gminy w latach 2011-2013.

Rodzaj wydatków	2011	2012	2013
Wydatki bieżące	13 203 909,61	12 897 792,73	12 655 285,53
Wydatki majątkowe	1 809 136,90	42 588,99	1 903 991,21
Razem	15 013 046,51	12 940 381,72	14 559 276,74

Wykres 5. Struktura wydatków w latach 2011 – 2013.

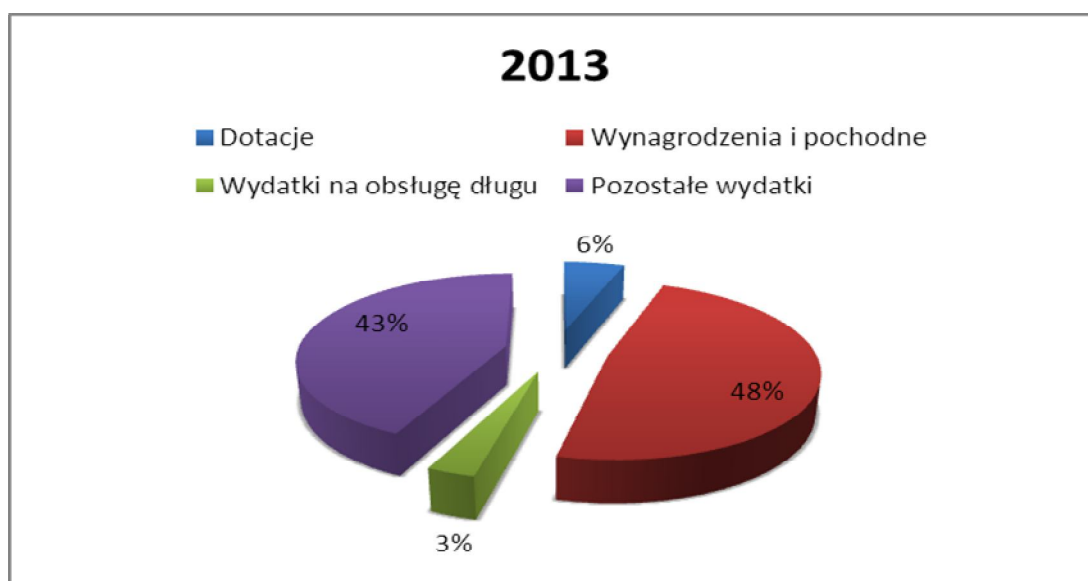
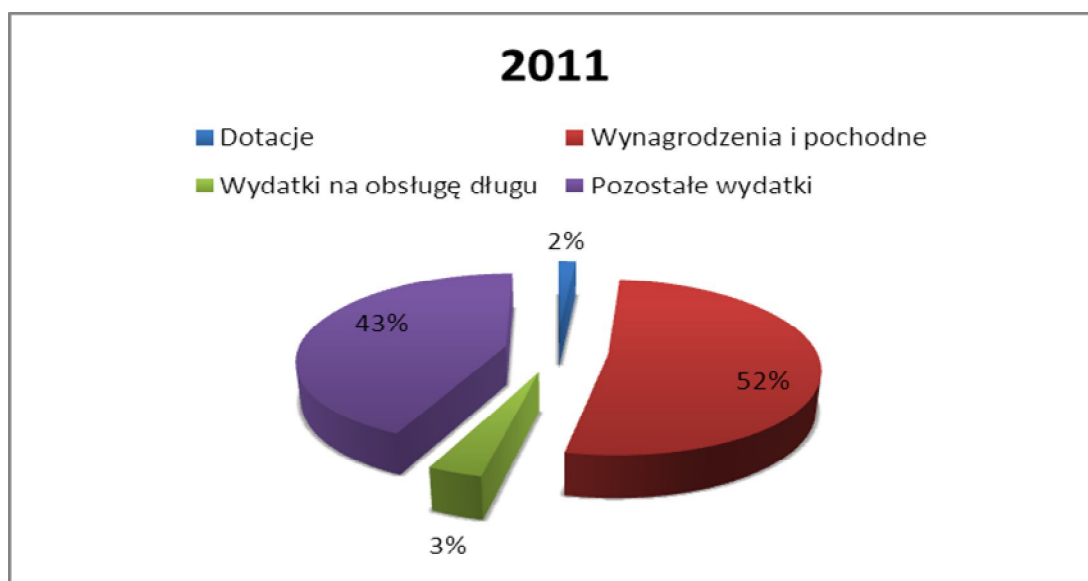

Tab. 6. Struktura wydatków bieżących w latach 2011 – 2013.

Rodzaj wydatków	2011	2012	2013
Dotacje	210 243,07	423 058,40	701 217,43
Wynagrodzenia i pochodne	6 845 503,18	6 866 989,96	6 114 206,13
Wydatki na obsługę długu	469 358,83	478 081,26	400 177,19
Pozostałe wydatki	5 678 804,53	5 129 663,11	5 439 684,78
Razem	13 203 909,61	12 897 792,73	12 655 285,53

Wykres 6-8. Struktura wydatków w latach 2011 – 2013.

Analizując wydatki z budżetu gminy w latach 2011 -2013 kształtowały się na podobnym poziomie, choć w zależności od realizowanych inwestycji ich poziom wahał się w zakresie od 12 940 381,72 zł w roku 2012 do 15 013 046,51 zł w roku 2011. Mimo tych wahań można zauważyć, że począwszy od roku 2011 wydatki bieżące systematycznie spadają, choć spadek ten jest niewystarczający, dla zapewnienia właściwego zbilansowania budżetu. Z wydatków bieżących największe kwoty dotyczą wynagrodzeń i ich pochodnych oraz wydatki rzeczowe. Ostatnie trzy lata to także znaczny wzrost wydatków na obsługę długu publicznego, które zależą od wysokości zadłużenia i wskaźnika WIBOR.

Natomiast wydatki majątkowe, poza rokiem 2012 oscylowały w granicach ok. 1.900.000 zł. Trzeba zauważyć, że zdecydowana większość inwestycji prowadzona była z udziałem środków zewnętrznych, w tym głównie funduszy unijnych.

Tab. 7. Przepływy finansowe Gminy Krzywca w analizowanym okresie przedstawiono w poniższej tabeli.

<u>RACHUNEK RZEPŁYWÓW</u>	2011	2012	2013
I. DOCHODY	14 433 288,15	12 941 907,59	13 334 708,84
Subwencje i dotacje	11 803 321,56	10 405 809,82	10 130 886,77
Subwencje ogółem	7 280 320,00	6 986 939,00	6 997 809,00
Dotacje na zadania bieżące	3 236 898,84	3 026 357,09	3 041 854,80
Dotacje na zadania inwestycyjne	1 286 102,72	392 513,73	91 222,97
Dochody własne	2 629 966,59	2 536 097,77	3 203 822,07
Podatki i opłaty lokalne	809 545,19	944 756,80	1 528 131,30
Udziały w podatkach budżetowych państwa	943 442,78	903 235,45	871 275,64
Dochody z majątku	242 935,34	315 025,81	231 610,78
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	1 086,59	811,06	352,56
Pozostałe dochody	632 956,69	372 268,65	572 451,79
II. WYDATKI BIEŻĄCE	12 734 550,78	12 419 711,47	12 255 108,34
Rzeczowe	5 889 047,60	5 552 721,51	6 140 902,21
Osobowe	6 845 503,18	6 866 989,96	6 114 206,13
III. NADWYŻKA OPERACYJNA (I-II)	1 698 737,37	522 196,12	1 079 600,50
IV. Obsługa kredytu	2 157 711,83	1 870 247,70	1 813 035,19
Splata rat kapitałowych	1 688 353,00	1 392 166,44	1 412 858,00
Splata odsetek	469 358,83	478 081,26	400 177,19
V. ŚRODKI BUDŻETU GMINY NA INWESTYCJE (III-IV)	-458 974,46	-1348 051,58	- 733 434,69
VI. INWESTYCJE	1 809 136,90	42 588,99	1 903 991,21
VII. WOLNE ŚRODKI PO INWESTYCJACH (V-VI)	- 2 268 110,46	- 1 390 640,57	- 2 637 425,90
VIII. OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI	2 683 962,44	1 137 815,00	2 634 434,28
IX. PRZYCHODY Z INNYCH ŹRÓDEŁ	0	380 564,12	127 738,55
X. PRZEPŁYWY FINANSOWE (VII+VIII+IX)	415 851,98	127 738,55	111 229,83

II. PRZYCZYNY TRUDNOŚCI FINANSOWYCH

Samorząd Gminy Krzywca znalazł się w sytuacji gospodarczej i społecznej, która wymaga zaplanowanego, konsekwentnego i wspólnego działania Rady Gminy jako organu stanowiącego i Wójta Gminy jako organu wykonawczego oraz wszystkich jednostek organizacyjnych.

Przyczyny trudności finansowych Gminy Krzywca należy upatrywać zarówno w czynniki niezależnych jak i zależnych od działań jej organów.

Z powodu nadmiernych, przekraczających możliwości finansowe wydatków, Gmina Krzywca utraciła płynność finansową wiążącą się z brakiem możliwości bieżącego regulowania zobowiązań. Głównie spowodowane to było wysokimi kosztami utrzymania na terenie Gminy oświaty na szczeblu podstawowym.

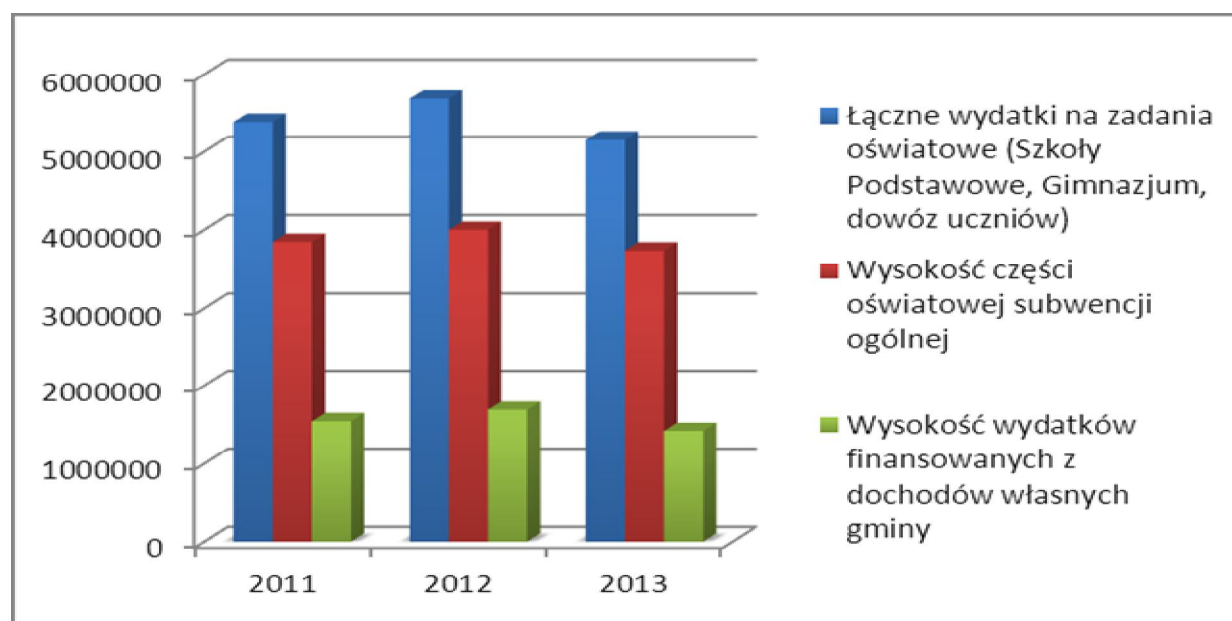
Wzrastające każdego roku wydatki związane z wykonywaniem zadań własnych gminy z zakresu oświaty, przy corocznym zmniejszaniu się wysokości części oświatowej subwencji ogólnej powoduje, że z budżetu gminy trzeba pokrywać powstającą różnicę. Wzrost wydatków wynika w szczególności z konieczności realizacji przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela. Aktualna struktura sieci szkół w gminie generuje znaczące wydatki osobowe i rzeczowe. Wydatki niezbędne są tylko częściowo rekompensowane przez dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, która systematycznie zmniejsza się w sposób, który nie zapewnia realizacji zadań z zakresu oświaty.

Tab. 8. Wydatki na zadania gminy z zakresu oświaty w porównaniu z wysokością części oświatowej subwencji ogólnej.

	2011	2012	2013
Łączne wydatki na zadania oświatowe (Szkoly Podstawowe, Gimnazjum, dowóz uczniow)	5 383 890	5 685 510	5 150 884
Wysokosc czesci oswiatowej subwencji ogólnej	3 844 382	3 998 470	3 733 931
Wysokosc wydatkow finansowanych z dochodow własnych gminy	1 539 508	1 687 040	1 416 953

Wykres 9.

Tab. 9. Liczba dzieci i etatów nauczycieli w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa placówki	Rok szkolny 2011/2012		Rok szkolny 2012/2013		Rok szkolny 2013/2014	
		Liczba dzieci SP (Od.prz.)	Liczna etatów	Liczba dzieci SP (Od.prz.)	Liczna etatów	Liczba dzieci SP (Od.prz.)	Liczna etatów
1	SP Babice	84 (26)	11,33	80 (27)	11,28	73 (32)	11,57
2	SP Krzywcz	70	9,81	60	8,73	58	8,61
3	SP Bachów	33 (11)	7,67	35 (11)	6,93	38 (8)	6,83
4	SP Reczpol	47 (11)	7,91	37 (12)	8,43	34 (14)	8,21
5	Publiczne Gimnazum	184	18,22	176	17,67	164	17,08
6	Samorządowe Przedzkołe w Krzywcz	29	2	28	2	28	2

Jak wynika z powyższych zestawień, subwencja oświatowa nie pokrywa wydatków ponoszonych przez placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Krzywczu tj. Szkół Podstawowych w Bachowie, Babicach, Ruszelczycach, Krzywczu, Reczpolu, Publicznego Gimnazjum w Krzywczu oraz wydatków związanych z dowozem uczniów do szkół.

Na terenie gminy funkcjonuje również Samorządowe Przedszkole oraz od roku 2011 Prywatne Przedszkole, które finansowane są w pełni z budżetu gminy.

Kolejnym czynnikiem, który miał wpływ na sytuację finansową gminy był fakt, iż w całym okresie funkcjonowania gmina prowadziła prorozwojową politykę inwestycyjną. Z uwagi na charakter gminy wydatki kierowane były głównie na inwestycje drogowe, oświatowe oraz kanalizacyjne. W pierwszej kolejności starano się finansować je ze środków pozyskanych z zewnątrz, jednakże inwestycje te wymagały wniesienia wkładu własnego. Ponadto, ze względu na refundacyjny charakter pomocy finansowej wykonanie zadań inwestycyjnych wymagało nakładów przekraczających w skali roku możliwości finansowe budżetu gminy, stąd konieczne było zaciąganie kredytów i pożyczek.

W latach 2008-2013 wykonywaliśmy inwestycje finansowane środkami własnymi oraz dofinansowane z różnych źródeł, które w elementarny sposób pozwoliły podnieść poziom życia mieszkańców gminy. Były to:

1. Remonty dróg powiatowych w miejscowościach: Babice – Prom – Bachów, Węgierka – Średnia – Krzywczu, Babice – Krążki – Iskań, zatoka autobusowa przy drodze Węgierka – Średnia – Krzywczu, w ramach pomocy finansowej udzielonej dla powiatu przemyskiego,
2. Remont chodnika w Krzywczu,
3. Remonty dróg dojazdowych do gruntów rolnych w miejscowościach: Wola Krzywiecka, Kupna, Krzywczu, Średnia, Babice,
4. Remonty dróg gminnych w miejscowościach: Ruszelczyce – Gazon nr 116233R, Krzywczu nr 433, Chyrzyna nr 59, Bachów nr 1520, Babice nr 912,913, Reczpol nr 561, Ruszelczyce nr 343, Średnia nr 601, Kupna nr 95, Ruszelczyce nr 446 i 445/9, Babice nr 751, Krzywczu nr 836, Bachów nr 1507 i 2918, Wola Krzywiecka nr 231, 371, Krzywczu nr 950 i 501,
5. Remont drogi gminnej w Reczpolu nr 1162336R i w Krzywczu nr 1007 w ramach „Narodowego Programu Przebudowy dróg lokalnych 2008-2011”,
6. Przebudowa drogi gminnej nr 163, 16230R, 16234R w Woli Krzywieckiej w ramach RPO,

7. Przebudowa drogi gminnej nr 116206R i wykonanie parkingu w Babicach w ramach „Narodowego Programu Przebudowy dróg lokalnych 2008-2011”,
8. Remonty dróg gminnych w ramach usuwania skutków klęsk żywiołowych w miejscowościach: Babice, Reczpol, Krzywca nr 433, Chyrzyna nr 78, Bachów nr 101, Skopów nr 100 i 803, Ruszelczyce nr 373, Wola Krzywiecka nr 756, Ruszelczyce nr 141 i 25, Chyrzyna nr 95, Bachów nr 255/3, Skopów nr 100, Reczpol nr 669,913,704, Babice 950, Bachów nr 1520,
9. Zakup samochodu do przewozu dzieci niepełnosprawnych,
10. Budowa remizy OSP w Babicach w ramach RPO,
11. Remont Szkoły Podstawowej w Babicach,
12. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Krzywcu,
13. Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Skopów, Bachów, Wola Krzywiecka, Średnia,
14. Remonty i zakup wyposażenia do świetlic wiejskich w ramach PROW
15. Budowa obiektów użyteczności publicznej w miejscowościach: Reczpol, Ruszelczyce i Skopów oraz zagospodarowanie centrum miejscowości Krzywca w ramach PROW
16. Zakup samochodów pożarniczych dla OSP Ruszelczyce i Reczpol,
17. Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania w budynku publicznego gimnazjum w Krzywcu,
18. Przebudowa chodników w Babicach i Krzywcu wraz z parkingiem,
19. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – Świetlica Wiejska i Szkoła Podstawowa w Babicach – inwestycja w trakcie realizacji – RPO,
20. Budowa kanalizacji sanitarnej w Babicach – inwestycja w trakcie realizacji – PROW.

Istotny wpływ na stan finansów gminy Krzywca ma także ogólna sytuacja gospodarcza. Na terenie gminy nie funkcjonują większe podmioty gospodarcze co ma istotny wpływ na kształtowanie się dochodów zarówno gminy (podatki) jak i dochodów mieszkańców (wysoka stopa bezrobocia). Niska liczba podmiotów gospodarczych to także efekt objęcia ponad połowy obszaru gminy strefami prawnie ochronionymi (parki krajobrazowe, strefy Natura 2000), w których występujące ograniczenia skutecznie zniechęcają potencjalnych inwestorów do prowadzenia działalności.

Na powyższą sytuację miało i ma również wpływ sukcesywne zwiększanie zakresu przekazywanych samorządom zadań z zakresu administracji państwa jako zadań własnych, czemu nie zawsze towarzyszy przekazywanie odpowiednich środków zwiększających dochody. Podobna sytuacja występuje w niedoszacowaniu zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie.

Trudności w spłacie istniejących zobowiązań – głównie z tytułu zaciągniętych przez Gminę kredytów i pożyczek, brak możliwości pozyskiwania nowego dofinansowania zewnętrznego, trudności w zbilansowaniu wydatków bieżących z dochodami bieżącymi wymagane zapisami ustawy, konieczność uchwalenia budżetu gminy przez Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w związku z przekroczeniem limitów zadłużenia oraz z brakiem spełnienia wskaźników zawartych w ustawie o finansach publicznych to najistotniejsze symptomy kłopotów finansowych gminy.

Celem opracowania i wdrożenia programu naprawczego jest odzyskania przez Gminę Krzywca płynności finansowej, zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, odzyskanie zdolności kredytowej oraz utrzymanie w długim okresie czasu nadwyżki operacyjnej, rozumianej jako różnica pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, mającej zapewnić spłatę zaciągniętych kredytów i pożyczek na pokrycie zobowiązań gminy. W dalszej perspektywie wypracowana nadwyżka ma pozwolić na stopniową realizację zadań inwestycyjnych przy jednoczesnym koniecznym zabezpieczeniu środków dla umożliwienia realizacji ustawowych zadań ciążących na samorządzie gminnym.

Realizując określone przepisami zadania, Gmina posiada samodzielność w określeniu struktury i kierunku wydatków, dostosowując je do planowanych dochodów. Kluczowe znaczenie dla prawidłowego kreowania wydatków budżetowych, decydujących o sytuacji finansowej Gminy ma:

- poprawne szacowanie dochodów budżetowych,
- umiejętność określenia hierarchii potrzeb (wydatków) Gminy oraz trafność podejmowania decyzji o kolejności ich realizacji.

Tab. 10. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek związanych z realizacją zadań inwestycyjnych oraz przeznaczonych na spłatę zaciągniętych wcześniej kredytów i pożyczek.

Lp.	Nr umowy kredytowej BS Dynów	Data umowy	Przeznaczenie kredytu	Kwota udzielonego kredytu	Okres kredytowania	Stan zadłużenia na dzień 31.12.2013
1	2	3	4	5	7	9
1.	1/2008	27-03-2008	spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów	400 000	2008 - 2018	212 000,00
2.	2/2008	25-06-2008	spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów	450 000	2008 -2018	232 800,00
3.	3/2008	18-11-2008	spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów	468 000	2008 - 2018	249 600,00
4.	1/2008	29-12-2008	I-Etap Rozbudowy oczyszczalni ścieków w Krzywcz	1 200 000	2008 - 2018	590 000,00
5.	1/2009	03-08-2009	spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów	2 012 585	2009 - 2017	951 585,00
6.	1/2010	04-03-2010	spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów	1 250 742	2010 - 2018	652 260,00

Lp.	Nr umowy kredytowej BS Dynów	Data umowy	Przeznaczenie kredytu	Kwota udzielonego kredytu	Okres spłaty	Stan zadłużenia na dzień 31.12.2013
1	2	3	4	5	7	9
7.	2/2010	27-09-2010	na planowany deficyt w 2010 roku	680 947	2010 - 2015	272 368,00
8.	1/2011	29-04-2011	splatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów i sfinansowanie deficytu	1 970 448	2011 - 2021	1 710 282,00
9.	2/2011	29-12-2011	sfinansowanie planowanego deficytu w 2011 roku	336 300	2011 - 2017	224 200,00
10.	3000071/1/2012	27-04-2012	splatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów	1 137 815	2012 - 2021	1 107 815,00
11.	3000071/1/2013	28-03-2013	splatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów	1 285 118	2013 - 2023	1 285 118,00
	Razem BS Dynów			11 191 955	x	7 488 028,00
12	Umowa nr 56/2007/OW/P/P		"Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Krzywczu I-etap"	909 272,92	2007 - 2015	256 636,92

Lp.	Nr umowy kredytowej BS Dynów	Data umowy	Przeznaczenie kredytu	Kwota udzielonego kredytu	Okres spłaty	Stan zadłużenia na dzień 31.12.2013
13.	Umowa nr 4/2013/OW/PIP z WFOŚ i GW w Rzeszowie	12-02-2013	"Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Babicach etap I"	336 816,28	2013 - 2018	336 816,28
	WFOŚiGW w Rzeszowie			1 246 089,20		593 453,20
14	Bank Gospodarstwa Krajowego w Rzeszowie	25-02-2013	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Babicach etap I Pożyczka na wyprzedzające finansowanie	1 012 500	2013 - 2014	1 012 500
	BGK Rzeszów			1 012 500		1 012 500
	OGÓŁEM ZADŁUŻENIE NA DZIEŃ 31.12.2013					9 093 981,20

Tab. 11. Kredyty zaciągane na inwestycje realizowane w gminie w latach 2007-2013.

zadłużenie na koniec 2007 roku	3.919.072,00
rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Krzywczu	162.557,00
rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Krzywczu	1.200.000,00
rozliczenia spłaty kredytów	- 80,00
zadłużenie na koniec 2008 roku	5.281.549,00
rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Krzywczu	51.727,00
rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Krzywczu	588.273,00
zmniejszenie zadłużenia z tytułu umorzenia spłat pożyczki w WFOŚiGW	- 34.349,00
zadłużenie na koniec 2009 roku	5.887.200,00
sfinansowanie deficytu w związku z inwestycjami (dokumentacja termomodernizacji świetlicy i szkoły podstawowej w Babicach, modernizacja drogi w Reczpolu)	680.947,00
budowa remizy w Babicach	563.000,00
zadłużenie na koniec 2010 roku	7.131.147,00
środki przeznaczone na inwestycję w ramach Związku Gmin Fortecznych	282.095,00
przebudowa drogi w Woli Krzywieckiej w ramach RPO	336.300,00
inwestycje na terenie gminy w ramach PROW	377.214,00
zadłużenie na koniec 2011 roku	8.126.756,00
Spłata pożyczki na wyprzedzające finansowanie w ramach PROW	- 377 214,00
Pokrycie planowanego deficytu - środki przeznaczone na inwestycję w ramach Związku Gmin Fortecznych (środki niewykorzystane)	122 862,00
zadłużenie na koniec 2012 roku	7.872.404,00
Budowa kanalizacji w Babicach – etap I – zadanie realizowane w ramach PROW, pożyczka na wyprzedzające finansowanie zaciągnięta Bank BGK	1 012 500,00
Budowa kanalizacji w Babicach – etap I – zadanie realizowane w ramach PROW, pożyczka w WFOŚiGW w Rzeszowie	336 816,00
Spłata kredytu zaciągniętego w Banku Spółdzielczym w Krzywczu ze środków własnych	- 127 739,00
zadłużenie na koniec 2013 roku	9 093 981

W świetle przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) zarówno kwoty długu na koniec każdego roku budżetowego, jak również wielkości planowanych spłat kredytów i pożyczek spełniały przesłanki określone odpowiednio w art. 170 ust. 1 i w art. 169 ust. 1 tej ustawy.

Wobec wskazanych wyżej problemów, związanych z koniecznością ponoszenia coraz większych wydatków na zadania oświatowe, finansowanych z dochodów własnych oraz trudnościami ze sprzedażą mienia gminy, analiza założeń do projektu uchwały budżetowej na rok 2014 wykazała, iż nie jest możliwe spełnienie relacji, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) i występują problemy z zachowaniem relacji, o której mowa w art. 242 tej ustawy.

W związku z powyższym zagrożone jest wykonywanie ustawowych zadań gminy.

Podjęcie opisanych w dalszej części opracowania przedsięwzięć naprawczych oraz uzyskanie pożyczki z budżetu państwa w związku z realizacją postępowania naprawczego skutkować będzie poprawą sytuacji finansowej gminy Krzywcza oraz skuteczności w wykonywaniu ustawowych zadań.

III. PLAN PRZEDSIĘWZIĘĆ NAPRAWCZYCH WRAZ Z HARMONOGRAMEM ICH WPROWADZANIA

Warunkiem powodzenia programu naprawczego jest konsekwentna realizacja poszczególnych działań w sferze dochodów (dochodów własnych) i wydatków Gminy.

Wynikiem podjętych przedsięwzięć będzie uzyskanie nadwyżki operacyjnej, która ma pozwolić na sfinansowanie rat kapitałowych pożyczki z budżetu Państwa wraz z kosztami jej obsługi.

Wobec aktualnej sytuacji finansowej Gminy Krzywczu podejmowane są dwutorowe działania dotyczące prognozowanych kwot dochodów oraz redukcja kosztów realizowanych zadań.

1. Planowane przedsięwzięcia naprawcze

Po przeprowadzeniu precyzyjnej analizy dochodów i wydatków budżetu Gminy planuje się przeprowadzenie następujących działań:

- 1) zmiany organizacyjne dotyczące sieci publicznych placówek oświatowych na terenie Gminy Krzywczu;
- 2) zmiany w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy i ograniczenie kosztów funkcjonowania urzędu i rady gminy;
- 3) zmniejszenie zatrudnienia w gminnej Bibliotece Publicznej oraz ustalenie nowych warunków zatrudnienia;
- 4) zmniejszenie zatrudnienia w świetlicach wiejskich, ustalenie nowych warunków wynagradzania oraz obniżenie kosztów funkcjonowania świetlic;
- 5) eliminacja nieuzasadnionych wydatków ponoszonych na wszystkie zadania realizowane przez gminę;
- 6) zmniejszenie wydatków na obsługę długu w związku z planowanym zaciąganiem pożyczki z budżetu państwa;
- 7) ograniczenie wykonywania zadań inwestycyjnych;
- 8) skrócenie czasu pracy i weryfikacja oświetlenia ulicznego;

- 9) zamrożenie udzielania dotacji dla jednostek spoza sektora finansów publicznych (wyłączając z ograniczenia niepubliczne placówki oświatowe dotowane obligatoryjnie zgodnie z ustawą o systemie oświaty);
- 10) zwiększenie wpływów z dochodów własnych gminy;
- 11) zmniejszenie wydatków związanych z funkcjonowaniem OSP;
- 12) zamrożenie płac w Urzędzie Gminy i jednostkach organizacyjnych;
- 13) weryfikacja przynależności gminy do związków gmin i innych organizacji;
- 14) weryfikacja opłat za odpady i ścieki w celu ich urealnienia w stosunku do ponoszonych kosztów;
- 15) umarzanie zaległości podatkowych tylko w szczególnych okolicznościach.

Większość zaproponowanych przedsięwzięć wynika z prac wspólnej komisji Rady Gminy Krzywca, która obradowała w 2013 roku oraz z wniosków zgłaszanych na sesjach rady.

Tab. 12. Harmonogram przedsięwzięć

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin wprowadzenia
1	Zmiany organizacyjne dotyczące sieci szkół publicznych na terenie Gminy Krzywca	2014-2015
	✓ połączeniu Publicznej Szkoły Podstawowej w Krzywcu i Publicznego Gimnazjum w zespół szkół,	2014
	✓ likwidacja Samorządowego Przedszkola w Krzywcu,	2015
	✓ zmniejszenie liczby publicznych szkół podstawowych do dwóch	2015
2	Zmiany w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy, ograniczenie kosztów funkcjonowania urzędu i rady gminy:	od 2014
3	Zmniejszenie zatrudnienia w gminnej Bibliotece Publicznej oraz ustalenie nowych warunków zatrudnienia.	od 2014
4	Zmniejszenie zatrudnienia w świetlicach wiejskich, ustalenie nowych warunków wynagradzania oraz obniżenie kosztów funkcjonowania świetlic.	od 2014

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin wprowadzenia
5	Eliminacja nieuzasadnionych wydatków ponoszonych na wszystkie zadania realizowane przez gminę.	od 2014
6	Zmniejszenie wydatków na obsługę długu w związku z planowanym zaciąganiem pożyczki z budżetu państwa	od 2014
7	Ograniczenie wykonywania zadań inwestycyjnych	od 2015
8	Skrócenie czasu pracy i weryfikacja oświetlenia ulicznego.	od 2014
9	Rezygnacja z udzielania dotacji dla jednostek spoza sektora finansów publicznych (wyłączając z ograniczenia niepubliczne placówki oświatowe dotowane obligatoryjnie zgodnie z ustawą o systemie oświaty)	od 2014
10	Wzrost stawek podatków od osób fizycznych i prawnych,	od 2015
11	Zmniejszenie wydatków związanych z funkcjonowaniem OSP	od 2014
12	Zamrożenie płac w Urzędzie Gminy i jednostkach organizacyjnych	od 2014
13	Weryfikacja przynależności gminy do związków gmin i innych organizacji	od 2014
14	Weryfikacja opłat za odpady i ścieki w celu ich urealnienia w stosunku do ponoszonych kosztów.	od 2014
15	Umarzanie zaległości podatkowych tylko w szczególnych okolicznościach,	od 2014

2. Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych wraz z zakresem działań i określeniem metodologii ich obliczania

1) Zmiany organizacyjne w funkcjonowaniu systemu oświaty.

Część oświatowa subwencji ogólnej, naliczana dla Gminy Krzywczu, nie odpowiada rzeczywistym kosztom prowadzenia szkół i placówek. Obecnie system podziału pieniędzy na prowadzenie szkół pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oparty jest zasadzie, że każdy uczeń przynosi jednostce samorządu terytorialnego konkretną kwotę, która powinna wystarczyć na opłacenie kadry pedagogicznej i obsługi szkoły. Może być ona wystarczająca, ale jedynie wtedy, gdy uczniowie nie są rozproszeni w zbyt wielu małych szkołach. W przeciwnym razie subwencja oświatowa nie wystarcza nawet na pensje dla nauczycieli, o pozostałych kosztach nie wspominając.

Tab. 13. Na szacowaną kwotę oszczędności składają się dane ujęte w tabeli poniżej:

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Przewidywane oszczędności		
		2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Połączenie Publicznej Szkoły Podstawowej w Krzywczu i Publicznego Gimnazjum w Krzywczu w zespół szkół	brak oszczędności	453 173	529 320
2.	Likwidacja Samorządowego Przedszkola w Krzywczu	-----	86 254	249 071
3.	Zmniejszenie liczby publicznych szkół podstawowych do dwóch	-----	92 607	525 913
	RAZEM	-----	632 034	1 304 304

Uzasadnienie do wyliczeń wskazanych w tabeli powyżej:

Ad.1. Połączenie Publicznej Szkoły Podstawowej w Krzywczu i Publicznego Gimnazjum w Krzywczu w zespół szkół

W roku szkolnym 2014/15 tj. z dniem 1 września 2014r. zacznie funkcjonować Zespół Szkół w Krzywczu utworzony na mocy uchwały Nr 262/XLIV/2014 Rady Gminy Krzywczu z dnia 16.04.2014r. W przypadku zespołu szkół rok budżetowy 2014 nie przyniesie oszczędności ponieważ Gmina poniesie koszty związane z utrzymaniem szkoły podstawowej i gimnazjum jako odrębne jednostki do 31 sierpnia 2014r. jak również koszty związane z funkcjonowaniem zespołu szkół od września 2014r. do grudnia 2014r. W roku 2014 zaplanowano również wypłaty odpraw dla nauczycieli odchodzących na wcześniejszą emeryturę. Natomiast przewidywaną kwotę oszczędności w 2015 roku wyliczono na podstawie przedłożonych arkuszy organizacji pracy obu łączonych placówek (od stycznia 2015 do sierpnia 2015), symulacyjnego arkusza który będzie obowiązywał przez 4 miesiące roku 2015. Również w roku 2015 wystąpi konieczność wypłat odpraw dla nauczycieli którzy nie znajdą zatrudnienia w zespole szkół (ok. 3,8 etatów nauczycielskich). Pełna oszczędność będzie zauważalna dopiero w roku 2016 zgodnie z obliczeniami zawartymi w tabeli poniżej.

Tab. 14 Obliczenia dotyczące nauczycieli Zespołu Szkół w Krzywczu zawiera poniższa tabela.

Kalkulacja wynagrodzeń nauczycieli na rok szkolny 2016/2017					
Wyliczenia za jeden miesiąc					
Wynagrodzenia zasadnicze wg awansu zawodowego i wykształcenia					
Nauczyciele	Liczba etatów	kwota	wynagrodzenie zasadnicze	wysługa	
Dyplomowani	14,39	3.109	44.738,51	18,41%	8.236,35
Mianowani	4,61	2.647	12.202,67	17,75%	2.165,97
Ogółem			56.941,18	10.402,32	10.402,32
Dodatki płacowe					
	liczba	kwota			
Dodatek motywacyjny		1.294,00	0	1.294,00	
Dodatek funkcyjny	1	870,00		870,00	
Wychowawstwo	13	81,53		1.059,89	
Godziny ponadwymiar i zastępstwa		6.421,37		6.421,37	
Razem dodatki		8.666,90	0	9.645,26	
			zasadnicze	wysługa	dodatki
Wynagrodzenie miesięczne nauczycieli			56.941,18	10.402,32	9.645,26
Razem			76.988,76		
Wynagrodzenia					
			1 % nagrody		Ogółem
nauczycieli za 12 miesięcy	76.988,76	x 12 miesięcy	923.865,12	9.238,65	933.103,77
Ogółem wynagrodzenia:					933.103,77
Dodatkowe wynagrodzenie roczne			923.865,12	x 8,5%	78.528,53

Dodatki socjalne				
Dodatek wiejski (10% wynagrodzenia zasadniczego).	5.694,12	x 12 m-cy	68.329,42	
Dodatek mieszkaniowy (19 x2,00 5x1,00)	43	x 12 m-cy	516,00	
Razem dodatki socjalne			68.845,42	
Wyliczenie składek ZUS				
§ 4110	1.080.477,72	x 17,19%	185.734,12	
§4120	1.080.477,72	x 2,45%	26.471,70	
Razem ZUS i FP			212.205,82	
Razem koszty wynagrodzeń nauczycieli				1.292.683,54
	Etaty	Kwota odpisu	Nauczyciele emeryci	Łączna Kwota odpisu
Koszty odpisu socjalnego nauczycieli	19,00	2.879,91	7.000,00	61.718,29
Kwota na dokształcanie nauczycieli				12.280,24
Kwota na pomoc zdrowotną nauczycieli				3.684,07
Łączne koszty wynagrodzeń nauczycieli (razem z odpisem na ZFSS)				1.370.366,14

W metodologii przyjęto wynagrodzenie zasadnicze wg stawek obecnie obowiązujących. Do obliczeń realizowanych godzin zastosowano ramowe plany nauczania w szkołach. Powyższe dane przedstawione są na podstawie symulacji arkusza organizacji Zespołu Szkół na rok szkolny 2016/2017.

Kwotę dodatków motywacyjnych przyjęto na podstawie wypłacanych kwot w obecnym roku szkolnym tj. 2013/2014. Dodatki za wychowawstwo przyjęto 81,53 zł za jeden oddział zgodnie z regulaminem wynagradzania nauczycieli. Nagrody dla pracowników pedagogicznych ustalono w wysokości 1,0% wynagrodzeń osobowych wg obecnie obowiązującego regulaminu. Dodatek mieszkaniowy uwzględniono w wysokości 1,00 i 2,00 zł. Na dokształcanie nauczycieli, zaplanowano zgodnie z ustawą Karta Nauczyciela, 1% planu wynagrodzeń nauczycieli. W budżecie Gminy Krzywca zaplanowano również kwotę na pomoc zdrowotną dla nauczycieli.

Tab. 15 Wyliczenia wynagrodzeń pracowników obsługi przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Koszty wynagrodzeń pracowników obsługi						
8	etaty	kwota na etat	miesięcznie	za 12 miesięcy	13-tka	nagrody 1%
Zespół Szkół w Krzywcy	5,0	1.727,66	8.638,30	103.659,60	8.811,07	1.036,60
Razem	5,0	1.727,66	8.638,30	103.659,60	8.811,07	1.036,60
Łączne wynagrodzenie						113.507,27
Składki ZUS i FP						22.292,83
Łącznie na wynagrodzenia pracowników obsługi						135.800,10
Wyliczenie odpisu socjalnego pracowników obsługi	etaty 5	kwota 1.093,93			5.469,65	
Łączne koszty wynagrodzeń pracowników obsługi (z odpisem na ZFSS)						141.269,75

Podsumowując, wydatki na funkcjonowanie obu łączonych placówek według planu na rok 2014 wynoszą 2 187 835 zł, w tym Szkoła Podstawowa w Krzywczynie - 716 611 zł, a Publiczne Gimnazjum w Krzywczynie - 1 471 224 zł. Natomiast koszt funkcjonowania zespołu szkół to przewidywana kwota w wysokości:

- 1) wynagrodzenia nauczycieli – 1 370 366,14 zł;
- 2) wynagrodzenia prac. obsługi – 141 269,75 zł
- 3) wydatki zw. z utrzymaniem budynku – 146 879,11 zł

W związku z tym oszczędność wyniesie 529 320 zł.

Tab. 16. Planowana liczba oddziałów, przeliczenie godzin i liczba etatów w roku szkolnym 2016/2017

Planowana liczba oddziałów, przeliczenie godzin i liczba etatów w roku szkolnym 2016/2017 Na podstawie symulacyjnego arkusza organizacji pracy szkoły podstawowej i gimnazjum			
	SP	PG	Razem
Liczba oddziałów	6	6	12
Liczba godzin ogółem	153	216	369
w tym:			
- liczba godz biblioteki	0	12	12
- liczba godz, pedagoga	0	4	4
- liczba godz. zaj. rewalid.	6	4	10
- liczba godz. ponadwymiar.			26
Liczba etatów $369 - 26 = 343 : 18 = 19,00$			

Spadek liczby uczniów, a tym samym spadek liczby oddziałów w latach następnych będzie miał wpływ na liczbę zatrudnionych nauczycieli i ich wymiar czasu pracy. Proces ten nastąpiłby również w przypadku oddzielnego funkcjonowania placówek.

Utworzenie zespołu szkół pozwoli przede wszystkim lepiej zarządzać kadrą oświatową, a co za tym idzie, obniżyć sumaryczne wydatki.

W przypadku utworzenia Zespołu Szkół planuje się ogłosić konkurs na stanowisko dyrektora Zespołu. Obecni dyrektorzy szkół posiadają powierzenie stanowisk :

- 1) dyrektor Publicznego Gimnazjum w Krzywczynie do 31 sierpnia 2017 r.
- 2) dyrektor Szkoły Podstawowej w Krzywczynie do 31 sierpnia 2015.

Podstawowe efekty ekonomiczne byłyby następujące:

- 1) likwidacja obniżenia etatu i dodatku funkcyjnego dyrektora;
- 2) optymalizacja zarządzania kadrami dydaktyczną pracującą w niepełnym wymiarze godzin (etaty częściowe), co pozwoliłoby zredukować kadrę w szkołach, a pracownikom pozostającym, odpowiednio zwiększyć wymiar zajęć dydaktycznych (godziny nadliczbowe). Kadra nauczycielska będzie mogła być efektywniej wykorzystana, poprzez skierowanie niektórych nauczycieli do pracy zarówno w szkole podstawowej, jak i w gimnazjum. Byłby to przede wszystkim kolejny krok w kierunku zapobiegania wypłacania nauczycielom dodatku wyrównawczego;
- 3) prowadzenie jednej biblioteki szkolnej dla szkoły podstawowej i gimnazjum.

Ad. 2. Likwidacja Samorządowego Przedszkola w Krzywcz

W przypadku likwidacji Przedszkola w Krzywcz oszczędność w roku 2015 to kwota 86 254 zł wyliczona według planów placówek przedszkolnych na rok 2014. W roku likwidacji przedszkola nastąpi rozwiązanie stosunków pracy z pracownikami i wypłata stosownych odpraw.

W związku z tym zakładana kwota oszczędności zostanie w pełni uzyskana w 2016 roku.

Ustawa o systemie oświaty nie przewiduje procedury przekształcenia przedszkola publicznego prowadzonego przez gminę w przedszkole niepubliczne. Gmina może prowadzić tylko przedszkola publiczne. Przekształcenie przedszkola publicznego w niepubliczne może nastąpić jedynie w drodze likwidacji placówki i utworzenie nowej na bazie jej majątku, który gmina ma prawo wynająć lub wydzierżawić podmiotowi tworzącemu przedszkole niepubliczne.

W Gminie Krzywcz funkcjonują 2 przedszkola w tym jedno niepubliczne. Ponadto na terenie Gminy Krzywcz znajdują się oddziały przedszkolne zlokalizowane przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Sybiraków w Bachowie, Szkole Podstawowej im. J. Słowackiego w Babicach oraz Publicznej Szkole Podstawowej w Reczpolu.

Aktualnie w Przedszkolu Samorządowym w Krzywcz kształci się 29 dzieci w tym 15 sześciolatków. Łączne koszty utrzymania przedszkola w roku 2013 wyniosły: 235 429,11 zł w tym:

1) wynagrodzenia i pochodne nauczycieli	149 937,76 zł;
2) wynagrodzenia i pochodne prac obsługi	45 357,85 zł;
3) zakładowy fundusz świadczeń socj.	8 104,00 zł;
4) energia i gaz	3 242,89 zł
5) pozostałe koszty utrzymania	28 786,61 zł

6) wpłaty od rodziców z tyt. chesnego 9 900,70 zł

Średni koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu w 2013 roku wyniósł 676,52 zł.

Od kilku lat zauważalny jest nieznaczny wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkola, a w poszczególnych latach szkolnych liczba dzieci wyniosła odpowiednio: 2009/2010 – 22 dzieci, 2010/2011 – 25 dzieci, 2011/2012 – 29 dzieci, 2012/2013 – 28 dzieci.

Aktualne warunki lokalowe przedszkola nie pozwalają na przyjęcie większej liczby dzieci.

Należy również zauważyć, iż koszty utrzymania przedszkola publicznego przekładają się na wzrost dotacji na dziecko w przedszkolu niepublicznym (75% kosztów ponoszonych na dziecko w przedszkolu publicznym). Mimo pełnego wykorzystania miejsc w przedszkolu publicznym koszt ucznia wzrasta. W najbliższych latach przewiduje się nieznaczny wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym przy jednoczesnym ogólnym spadku liczby dzieci uczęszczających szkół podstawowych i gimnazjum na terenie Gminy Krzywca. Należy również zauważyć, iż spadek liczby dzieci w przedszkolu publicznym nie wpłynie na zatrudnienie, czyli obniżenie kosztów, z których część ma wartość stałą, niezależną od liczby dzieci.

W tej sytuacji uzasadnionym wydaje się likwidacja przedszkola publicznego, w miejsce którego powstałaby placówka niepubliczna. Nie zmieniałaby się zatem sieć przedszkoli w gminie i ich dostępność. Dzieci nadal korzystałyby z tego samego obiektu i uczyły w tych samych warunkach lokalowych.

Jeśli chodzi o pracowników zatrudnionych w Samorządowym Przedszkolu w Krzywcu nie ma możliwości zatrudnienia tych pracowników w innych jednostkach podległych Gminie. W tej sytuacji nauczyciele i pracownicy obsługi, otrzymają wypowiedzenie rozwiązania stosunku pracy oraz stosowne odprawy.

Funkcjonowanie przedszkoli niepublicznych w sąsiednich gminach pokazuje, że ich możliwości rozwoju są większe niż placówki publicznej. Świadczy o tym stan obiektów, prowadzone remonty i bogate wyposażenie. Pod tym względem przedszkole publiczne staje się coraz mniej konkurencyjne wobec podmiotów niepublicznych. Utrzymywanie takiego stanu rzeczy będzie pogłębiało różnice pomiędzy tymi dwiema formami zarządzania.

Działalność na terenie gminy tylko przedszkoli niepublicznych przyczyni się, zwłaszcza w obliczu spadającej liczby dzieci, do wzrostu konkurencji. Z jednej strony będzie to owocowało bogatszą ofertą edukacyjną dla dzieci, z drugiej zaś strony stanowi szansę obniżenia kosztów usług przedszkolnych. Ponadto istnieje realniejsza szansa

na przyjmowanie w szerszym wymiarze dzieci poniżej 3-go roku życia oraz do ewentualnego utworzenia oddziałów żłobkowych, czyli usługi, której od lat nie ma w Gminie Krzywcz.

Plan budżetu placówek przedszkolnych na 2014 rok

Przedszkole Publiczne w Krzywcz	-	230 783 zł;
Przedszkole Niepubliczne w Reczpolu	-	227 000 zł;
RAZEM	-	457 763 zł

W przypadku likwidacji Przedszkola Publicznego w Krzywcz i powstania w to miejsce przedszkola niepublicznego, biorąc do wyliczeń koszty utrzymania dziecka w Przedszkolu Publicznym w Pruchniku (374 zł), koszty utrzymania placówek przedszkolnych wyniosłyby:

Przedszkole Niepubliczne w Krzywcz	-	97 614 zł;
Przedszkole Niepubliczne w Reczpolu	-	111 078 zł
RAZEM	-	208 692 zł

W związku z powyższym oszczędności w skali pełnego roku funkcjonowania wyniosłyby: **249 071 zł**.

Zmniejszenie liczby publicznych szkół podstawowych do dwóch

Koszty funkcjonowania placówek oświatowych – Publicznych Szkół Podstawowych w 2014 roku prezentuje poniższa tabela.

tab. 17. Plan wydatków na placówki oświatowe na rok 2014

szkoła podstawowa	wynagrodzenia pracowników	oddział O	koszty zw z bieżącym utrzymaniem szkoły	razem
Bachów	382 177	65 286	78 450	525 913
Babice	683 182	129 433	93 542	906 157
Reczpol	515 721	44 859	92 781	653 361

Ze względu na niż demograficzny część oświatowa subwencji, która naliczana jest w zależności od ilości uczniów, nie wystarcza na pokrycie kosztów funkcjonowania tych placówek. Stąd też gmina musi uzupełniać kwoty przyznane w ramach subwencji środkami własnymi, co przy obecnej sytuacji jest wysoce utrudnione. Trzeba też zauważyć, że w zdecydowanej większości wydatki na zadania oświatowe są wydatkami bieżącymi, co niekorzystnie wpływa na relację.

Dlatego jednym z założeń programu naprawczego jest optymalizacja ilości placówek oświatowych poprzez likwidację jednej z nich. Przedsięwzięcie planowane jest, ze względu na procedury związane z likwidacją, do przeprowadzenia w roku 2015. Przed podjęciem decyzji w zakresie, którą placówkę należy zlikwidować, wymagane będzie dokonanie analizy obejmującej w szczególności:

- a) liczbę dzieci,
- b) posiadaną infrastrukturę,
- c) ponoszone koszty funkcjonowania,
- d) położenie geograficzne,
- e) możliwość zapewnienia dowozu,
- f) możliwości szkoły przyjmującej uczniów,

Analizę tą należy dokonać w momencie podejmowania decyzji o zamiarze likwidacji placówki. Dlatego też, w chwili obecnej na potrzeby kalkulowania ewentualnych oszczędności w programie naprawczym przyjęto oszczędności na poziomie kosztów funkcjonowania Szkoły Podstawowej w Bachowie, jako szkoły, która generuje najmniej wydatków. W przypadku, gdy rada gminy podjęłaby decyzję o likwidacji innej placówki, poziom oszczędności byłby większy.

2) Zmiany w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy, ograniczenie kosztów funkcjonowania urzędu i rady gminy. Planowane w opracowywanym obecnie „Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Krzywca” zmiany, które wejdą w życie z dniem 1 września 2014 roku przewidują między innymi:

- ✓ ustalenie nowych warunków wynagradzania,
- ✓ zamrożenie płac pracowników samorządowych,
- ✓ zmniejszenie czasu pracy (na część etatu) Zastępcy Wójta i powierzenie części

wykonywanych przez niego obowiązków innym pracownikom,

- ✓ funkcjonujące dotychczas dwa referaty: Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i Ochrony Środowiska oraz Gospodarki Komunalnej połączone zostaną w jeden referat Gospodarki komunalnej i Ochrony Środowiska. W związku z tym zlikwidowany zostanie jeden etat i dodatek funkcyjny,
- ✓ rezygnacja z obsługi prawnej realizowanej w ramach umowy o pracę. Przewiduje się korzystanie z usług prawnych tylko w przypadkach wymaganych prawem,
- ✓ rezygnacja z zewnętrznej obsługi w zakresie obsługi BHP poprzez powierzenia pracownikowi zatrudnionym już w urzędzie.

Ponadto:

- ✓ w roku 2013 podjęta została uchwała Rady Gminy Krzywca zmniejszająca wysokość diet ryczałtowych dla radnych oraz sołtysów gminy. W dalszej perspektywie czasu podjęte zostaną działania zmierzające do dodatkowego ograniczenia wydatków związanych z obsługą rady gminy,
- ✓ obniżenie wszelkich wydatków rzeczowych w urzędzie i jednostkach organizacyjnych i poddanie kontroli wydatkowanych na ten cel środków. W chwili obecnej zmniejszono do minimum wydatki rzeczowe na funkcjonowanie Urzędu Gminy poprzez m.in. likwidację służbowych telefonów komórkowych, likwidację miesięcznych ryczałtów na używanie samochodów prywatnych do celów służbowych, ograniczenie do minimum wyjazdów służbowych i obniżenie wysokości ryczałtu za 1 km jazdy samochodem prywatnym w celach prywatnych. Ograniczenie delegacji i szkoleń pracowników. Do niezbędnego minimum ograniczenie wydatków na zakupy materiałów biurowych i wydatków na eksploatację urządzeń biurowych.
- ✓ rezygnacja z wydatków na promocję gminy,

Szacuje się, że powyższe działania dadzą oszczędność w wysokości około 178 576 zł rocznie.

Na powyższą kwotę składa się:

- zmiana warunków wynagradzania, ograniczenie dodatków funkcyjnych oraz zmiana schematu organizacyjnego urzędu gminy m.in. ograniczenie etatu Zastępcy Wójta oraz utworzenia jednego Referatu w miejsce dwóch obecnie funkcjonujących. Oszczędności

z tego tytułu wyniosą około 77 000 zł rocznie (w roku 2013 proporcjonalnie od momentu wprowadzenia zmian),

- w miesiącu lutym 2013 r. wypowiedziane zostały umowy na świadczenie usług telefonii komórkowej. Likwidacja telefonów służbowych da oszczędność w wysokości 2 400 zł rocznie (kwota ustalona wg faktycznych kosztów, wynikających z faktur wystawionych przez operatora),
- rezygnacja z wydatków na promocję gminy w roku 2013 i latach następnych da oszczędność do budżetu gminy w kwocie 10 000 zł.
- obniżenie diet dla Radnych oraz Sołtysów w roku 2013 o 5% ograniczyło wydatki na obsługę rady gminy o kwotę 22 176 zł. Po podjęciu dodatkowych kroków zmierzających do zmniejszenia wydatków planuje się oszczędność na poziomie 30 000 zł
- do niezbędnego minimum zostaną ograniczone wydatki rzeczowe, podróże służbowe oraz szkolenia w urzędzie gminy i jednostkach organizacyjnych co da oszczędność ok. 15 000 zł,
- rezygnacja z obsługi prawnej w formie zatrudnienia na umowę o pracę – 8 000 zł rocznie,
- rezygnacja z usług w zakresie bhp i przekazanie tych obowiązków osobie zatrudnionej w urzędzie i posiadającej stosowne kwalifikacje – 14 000 zł,

3) Zmniejszenie zatrudnienia w gminnej Bibliotece Publicznej oraz ustalenie nowych warunków zatrudnienia.

Planuje się zmianę pracy Gminnej Biblioteki Publicznej w Krzywczu i jej fili w Reczpolu i Babicach oraz ograniczenie ilości etatów o ½ (po zmianie 1,63 et.). Planowane zmiany dadzą oszczędność w kwocie 18 000 zł.

4) Zmniejszenie zatrudnienia w świetlicach wiejskich, ustalenie nowych warunków wynagradzania oraz obniżenie kosztów funkcjonowania świetlic.

W celu obniżenia kosztów funkcjonowania świetlic wiejskich planuje się zmniejszenie zatrudnienia na stanowiskach portierów do wysokości 3,25 etatu tj. o 1,5 et. co da oszczędności w kwocie 39 750 zł. Do wyliczenia tej kwoty przyjęto faktyczne średnie wynagrodzenia pracowników świetlic. Ponadto planuje się ograniczenie wydatków rzeczowych związanych z funkcjonowaniem.

5) Zmniejszenie wydatków na obsługę długu w związku z planowanym zaciągnięciem pożyczki z budżetu państwa i ograniczenie czasu

Planuje się wystąpić z wnioskiem do Ministra Finansów o udzielenie pożyczki z budżetu państwa w związku z przystąpieniem do realizacji postępowania naprawczego.

Pożyczka przeznaczy się na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w wysokości 6 649 134 zł. Są to kredyty udzielone przez Bank Spółdzielczy w Dynowie Filia Krzywca (11 umów kredytowych).

Pożyczka udzielona będzie na okres 11 lat tj. od 2014 – 2024 roku z planowanym okresem karencji w spłacie kapitału do roku 2016. Kapitał płatny w miesięcznych ratach. Pożyczka z budżetu państwa oprocentowana jest w wysokości ok 3%.

Zgodnie z wyliczeniami, zakładając spłatę kapitału począwszy od dnia 31.01.2016 r. w miesięcznych ratach odsetki od udzielonej pożyczki wyniosą w całym okresie kredytowania 1 107 742,00 zł co przedstawia poniższa tabela.

Tab. 18. Planowane spłaty rat od udzielonej pożyczki z budżetu państwa.

Pożyczka 6 649 134,00 zł		Oprocentowanie 3%	
spłata	Spłata kapitału	saldo	odsetki
2014	0,00	6 649 134,00	66 491,00
2015	0,00	6 649 134,00	199 474,00
2016	520 000,00	6 129 134,00	183 875,00
2017	750 000,00	5 379 134,00	161 374,00
2018	761 300,00	4 617 834,00	137 100,00
2019	769 600,00	3 848 234,00	114 196,00
2020	769 600,00	3 078 634,00	92 350,00
2021	769 600,00	2 309 034,00	70 504,00
2022	769 600,00	1 539 434,00	46 183,00
2023	769 600,00	769 834,00	23 095,00
2024	769 834,00	0,00	13 100,00
Razem			1 107 742,00

Oszacowana kwota odsetek jakie Gmina miałaby ponieść przez cały okres kredytowania na rzecz Banku Spółdzielczego z tytułu udzielonych kredytów wynosi 1 932 356 zł.

Jak wynika z powyższego oszczędność w okresie od 2014-2023 r. wyniesie . 824 614,00 zł.

Według planu na rok 2014 kwota na obsługę długu wynosi 400 000 zł, są to odsetki od kredytów zaciągniętych w Banku Spółdzielczym w Dynowie, pożyczki zaciągniętej w WFOŚiGW w Rzeszowie oraz Banku Gospodarstwa Krajowego w Rzeszowie

6) Ograniczenie wykonywania zadań inwestycyjnych

W uchwale budżetowej na rok 2014 zaplanowano wydatki inwestycyjne wyłącznie na zadania kontynuowane, współfinansowane ze środków z budżetu Unii Europejskiej. Są to następujące zadania:

- „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Krzywcz” budynek Szkoły Podstawowej i Świetlicy Wiejskiej w Babicach. Zadanie realizowane zgodnie z podpisaną umową o dofinansowanie projektu w ramach osi priorytetowej I-VII Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 nr UDA-RPPk.02.02.00-18-147/12-00,
- „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami dla miejscowości Babice – I etap”, Zadanie realizowane zgodnie z umową o przyznanie pomocy nr 00089-6921-UM0900126/11 w ramach Działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego PROW na lata 2007-2013.

- „Rewitalizacja zespołu dworsko-parkowego w Babicach” w ramach projektu inwestycyjnego pn. „Zagospodarowanie zespołu zabytków Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej, etap I”. Zadanie realizowane przez Związek Gmin Fortecznych twierdzy Przemyśl, którego członkiem jest Gmina Krzywca zgodnie z umową o dofinansowanie projektu w ramach osi priorytetowej I-VII regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 nr UDA-RPPK.06.00.00-18-001/11-00.

W latach następnych planuje się inwestycje z dochodów własnych po ewentualnym otrzymaniu dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.

7) Skrócenie czasu pracy i weryfikacja oświetlenia ulicznego.

Planuje się zmianę czasu funkcjonowania oświetlenia ulicznego polegające m.in. na całkowitym wyłączeniu oświetlenia wieczorem i w nocy w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia. Szacowana oszczędność to kwota ok. 5.000 zł.

8) Zamrożenie udzielania dotacji dla jednostek spoza sektora finansów publicznych (wyłączając z ograniczenia niepubliczne placówki oświatowe dotowane obligatoryjnie zgodnie z ustawą o systemie oświaty)

W roku 2014 nie przewiduje się dotacji dla policji (3 000 zł) i parafii na konserwację obiektów zabytkowych, a od 2015 również na funkcjonowanie klubu sportowego „UNUM” w Babicach – 15 000 zł.

9) Zwiększenie wpływów z dochodów własnych gminy

Oprócz zmniejszenia wydatków gminy, planuje się zwiększenie dochodów o charakterze incydentalnym, ze sprzedaży mienia. Przez ostatnie lata Rada Gminy Krzywca podwyższała stawki podatków oraz likwidowała obowiązujące na terenie gminy ulgi i zwolnienia. Planuje się z dalszym ciągu sukcesywnie podwyższanie wysokości stawek podatków, urealnienie opłat z tytułu usług kanalizacyjnych i odbioru odpadów, aby w jak największym stopniu wpływy pokrywały ponoszone wydatki na to zadanie.

- 10) Weryfikacja umów cywilno-prawnych zawartych z kierowcami samochodów pożarniczych w celu obniżenia kosztów utrzymania jednostek OSP działających na terenie gminy – szacowane oszczędności w skali pełnego roku - 29.832,20 zł.

3. Uzasadnienie podejmowanych działań w ramach postępowania naprawczego.

Oceniając program naprawczy należy stwierdzić, że przedsięwzięcia są realne i na miarę budżetu Gminy Krzywca.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy stanu finansów Gminy Krzywca poważnym problemem jest finansowanie zadań gminy w zakresie oświaty. Dlatego konieczne jest przeprowadzenie działań zmierzających do racjonalizacji sieci szkół, co skutkować będzie znacznymi oszczędnościami. Podkreślić należy, że dalsze funkcjonowanie sieci szkół w dotychczasowym kształcie generowałoby coraz większe wydatki, które musiałyby być sfinansowane z dochodów własnych gminy. Konieczne jest również wdrożenie pozostałych rozwiązań wskazanych w pkt 3 co przyniesie wymierne skutki finansowe.

Konieczność ograniczenia zadań inwestycyjnych wynika z tego, że niezbędna jest w pierwszej kolejności poprawa stanu finansów gminy. Jako priorytet przyjęto, że sytuacja finansowa gminy musi zapewnić wykonanie jej zadań własnych, w szczególności obowiązkowych oraz zadań zleconych, jak również spłatę zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wraz z odsetkami.

Konsekwentne realizowanie zadań wynikających z programu naprawczego wraz ze wsparciem Ministerstwa Finansów poprzez udzielenie pożyczki, pozwoli Gminie Krzywca na bieżące wywiązywanie się z zobowiązań, a przede wszystkim stworzy również możliwości inwestycyjne i warunki rozwoju Gminy.

tab. 19. Prognoza kwoty długu po wprowadzeniu zadań naprawczych wraz zadłużeniem z tytułu pożyczki z budżetu państwa

Lata	Dochody ogółem	Dochody bieżące	Dochody majątkowe	w tym:		Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	w tym:		Wynik budżetu
				ze sprzedaży majątku	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje			wydatki na obsługę długu	Wydatki majątkowe	
Lp	1	1.1	1.2	1.2.1	1.2.2	2.	2.1.	2.1.1.	2.2.	3
2014	15 712 154,79	12 862 491,30	2 849 663,49	332 000,00	2 517 663,49	13 785 821,72	11 924 061,83	400 000,00	1 861 759,89	1 926 333,07
2015	13 555 114,92	13 055 428,00	499 686,92	499 686,92	0,00	13 355 428,00	12 555 428,00	215 000,00	800 000,00	199 686,92
2016	13 355 428,00	13 055 428,00	300 000,00	300 000,00	0,00	12 764 060,00	12 055 428,00	205 000,00	708 632,00	591 368,00
2017	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00	0,00	12 434 060,00	11 905 428,00	187 600,00	528 632,00	821 368,00
2018	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00	0,00	12 442 783,72	11 690 783,72	161 400,00	752 000,00	812 644,28
2019	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00	0,00	12 485 828,00	11 690 783,00	137 100,00	795 045,00	769 600,00
2020	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00	0,00	12 485 828,00	11 690 783,00	114 196,00	795 045,00	769 600,00
2021	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00	0,00	12 485 828,00	11 690 783,00	92 350,00	795 045,00	769 600,00
2022	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00	0,00	12 485 828,00	11 690 783,00	70 504,00	795 045,00	769 600,00
2023	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00	0,00	12 485 828,00	11 690 783,00	46 183,00	795 045,00	769 600,00
2014	13 255 428,00	13 055 428,00	200 000,00	200 000,00		12 485 594,00	11 690 783,00	23 095,00	794 811,00	769 834,00

Lata	Przychody budżetu	w tym:		Rozchody budżetu	z tego:			Kwota długu	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi art. 242 uofp
		Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	w tym:			
						łączna kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w: art. 243 ust. 3 pkt 1 ustawy (lub art. 169 ust. 3 pkt 1 ufp z 2005 r.), art. 121a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.) oraz art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 pkt 1 ustawy lub art. 169 ust. 3 pkt 1 ufp z 2005 r.		
Lp	4.	4.1	4.2	5	5.1.	5.1.1.	5.1.1.1	6.	7
2014	6 773 880,93	6 649 134,00	124 746,93	8 700 214,00	8 700 214,00	1 012 500,00	1 012 500,00	7 042 901,20	938 429,47
2015	0,00	0,00	0,00	199 686,92	199 686,92	0,00	0,00	6 843 214,28	500 000,00
2016	0,00	0,00	0,00	591 368,00	591 368,00	0,00	0,00	6 251 846,28	1 000 000,00
2017	0,00	0,00	0,00	821 368,00	821 368,00	0,00	0,00	5 430 478,28	1 150 000,00
2018	0,00	0,00	0,00	812 644,28	812 644,28	0,00	0,00	4 617 834,00	1 364 644,28
2019	0,00	0,00	0,00	769 600,00	769 600,00	0,00	0,00	3 848 234,00	1 364 645,00
2020	0,00	0,00	0,00	769 600,00	769 600,00	0,00	0,00	3 078 634,00	1 364 645,00
2021	0,00	0,00	0,00	769 600,00	769 600,00	0,00	0,00	2 309 034,00	1 364 645,00
2022	0,00	0,00	0,00	769 600,00	769 600,00	0,00	0,00	1 539 434,00	1 364 645,00
2023	0,00	0,00	0,00	769 600,00	769 600,00	0,00	0,00	769 834,00	1 364 645,00
2014	0,00	0,00	0,00	769 834,00	769 834,00	0,00	0,00	0,00	1 364 645,00

Lata	Wskaźnik spłaty zobowiązań					Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej	w tym na:
	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ufp. do dochodów ogółem, po uwzględnienia wyłączeń.	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu wyłączeń określonych w art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, obliczony w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu wyłączeń określonych w art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu wyłączeń określonych w pkt 5.1.1., obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu wyłączeń określonych w pkt 5.1.1., obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy		Spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych
Lp	8	9	10	11	12	13	13.1.
2014	51,47%	3,43%	0,44%	NIE	NIE	1 926 333,07	1 926 333,07
2015	3,06%	6,26%	3,27%	TAK	TAK	199 686,92	199 686,92
2016	5,96%	9,61%	6,62%	TAK	TAK	591 368,00	591 368,00
2017	7,61%	8,40%	8,40%	TAK	TAK	821 368,00	821 368,00
2018	7,35%	9,09%	9,09%	TAK	TAK	812 644,28	812 644,28
2019	6,84%	10,57%	10,57%	TAK	TAK	769 600,00	769 600,00
2020	6,67%	11,26%	11,26%	TAK	TAK	769 600,00	769 600,00
2021	6,50%	11,80%	11,80%	TAK	TAK	769 600,00	769 600,00
2022	6,34%	11,80%	11,80%	TAK	TAK	769 600,00	769 600,00
2023	6,15%	11,80%	11,80%	TAK	TAK	769 600,00	769 600,00
2014	5,98%	11,80%	11,80%	TAK	TAK	769 834,00	769 834,00

Tab. 20. Prognozy budżetowe po wprowadzeniu zadań naprawczych wraz z zadłużeniem z tytułu pożyczki z Budżetu Państwa

RACHUNEK RZEPŁYWÓW	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
I DOCHODY	15 712 155	13 555 115	13 355 428	13 255 428	13 255 428	13 255 428	13 255 428	13 255 428	13 255 428	13 255 428	13 255 428
II WYDATKI BIEŻĄCE (bez obsługi długu)	11 524 062	12 340 428	11 850 428	11 717 828	11 529 384	11 553 683	11 576 587	11 598 433	11 620 279	11 644 600	11 667 688
III NADWYŻKA OPERACYJNA (I-II)	4 188 093	1 214 687	1 505 000	1 537 600	1 726 044	1 701 745	1 678 841	1 656 995	1 635 149	1 610 828	1 587 740
IV Obsługa kredytu	9 100 214	414 687	796 368	1 008 968	974 044	906 700	883 796	861 950	840 104	815 783	792 929
Splata rat kapitałowych	8 700 214	199 687	591 368	821 368	812 644	769 600	769 600	769 600	769 600	769 600	769 834
Splata odsetek	400 000	215 000	205 000	187 600	161 400	137 100	114 196	92 350	70 504	46 183	23 095
V ŚRODKI BUDŻETU GMINY NA INWESTYCJE (III-IV)	- 4 912 121	800 000	708 632	528 632	752 000	795 045	795 045	795 045	795 045	795 045	794 811
VI ŚRODKI NA INWESTYCJE Z POŻYCZEK PREFERENCYJNYCH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VII INWESTYCJE	1 861 760	800 000	708 632	528 632	752 000	795 045	795 045	795 045	795 045	795 045	794 811
VIII WOLNE ŚRODKI PO INWESTYCJACH (V+VI- VII)	- 6 773 881	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

RACHUNEK RZEPŁYWÓW	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
IX OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI	6 649 134	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
X PRZYCHODY Z INNYCH ŹRÓDEŁ (wolne środki)	124 747	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
XI OBSŁUGA I SPŁATA POŻYCZEK Z TYTUŁU PREFINANSOWANIA ZADAŃ ZE ŚRODKÓW UE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
XII ROZCHODY Z INNYCH ŹRÓDEŁ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
XII PRZEPŁYWY FINANSOWE (VIII+IX+X-XI)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Opracowała: Beata Wielgosz